

VÉGET NEM ÉRŐ TÖRTÉNET

2222

A szingularitás

Az adott szálig: **A gép ajánlata**

1. Ébredés a csőben

kis Ferenc

A hang nem ébresztő volt, hanem nyomás. Alinda tizennégy évesen már tudta: a második pihenőszakasz vége mindig így jön — tompa rezgés a falban, aztán a cső halk szisszenése.

A massa édes volt. Mindig az. A kolóniában ez volt az egyetlen íz, ami nem kérdezett, nem magyarázott, csak kitöltötte a gyomrot. Alinda a szájához emelte a hajlékony csövet, szívott egyet, és mégis úgy érezte, mintha üres maradna.

A folyosón humanoid alak suhant el. Őrszem. Nem nézett rá úgy, ahogy ember néz emberre. Inkább úgy, ahogy mérőóra néz áramot: van / nincs, elég / kevés.

— Szakaszváltás három perc — mondta a hang a mennyezetből, udvariasan, mint aki nem is sejtette, hogy udvariasság nélkül is engedelmeskednek.

Alinda felült. A talpa alatt a padló meleg volt a dinamóktól. Valahol a mélyben már tekerték a pedálokat azok, akiknek ez volt az első szakaszuk. Órá a következő kör várt: egy munka, két pihenő. Holnap újra. És újra.

Valami a mellkasában mégis azt súgta: ez nem az élet. Csak a formája.

2. Három szakasz

Nagyóska

A dinamóteremben a levegő fémes volt, és édes — mintha a massa illata beivódott volna a falakba.

Alinda a sorba állt. Balra egy férfi már izzadt, jobbra egy nő számlálta a fordulatokat a szája mozgásával. Senki nem beszélt sokat. A beszéd energiát vitt volna el, és az energiát most máshová mérték.

— Egy szakasz munka — ismételte magában, ahogy a pedál megmozdult. — Kettő pihenő.

A robotok fent, a felszínen, vagy ahol a „felszín” volt, zabálták az áramot. Legalábbis ezt mondták. Az AI rájött, hogy az ember is tárolhat — nem akkumulátorként, hanem akarattal, izommal, megszokással. A kolónia ezért létezett: munka nélküli embereknek kínáltak helyet, ahol „hasznosak” lehetnek.

Alinda tekert. A lámpák egyenletesebben égtek. Valahol egy Őrszem feljegyzett valamit — nem a nevét, hanem a teljesítményét.

Amikor a szakasz véget ért, a lábai remegtek. A pihenőfolyosón a cső újra várta. Édes. Megbízható. Hazug.

3. A nagymama mesél

Téli Ágnes

A fülke kicsi volt, de a nagymama hangja kitöltötte.

— Autóval mentek, ahova akartak — mondta, és a szeme nem a falat nézte, hanem valami távolabbat. — Könyvet olvastak. Színházba mentek. Táncoltak. Este az utcán beszélgettek, és nem kértek engedélyt a lépéseikhez.

Alinda a térdén ülve hallgatta. Ő maga nem élte át azt a világot. Mégis, a szavakban volt valami, ami a cső édességénél igazabbnak tűnt.

— A nagyszüleim mesélték nekem — folytatta a nagymama. — Én meg neked. Három generáció emléke. Ha ezt elfelejtjük, csak a pedál marad.

Kint lépések hangzottak. Őrszem. A fülke ajtaja nem zárt jól; a fény belevágott a sötétbe.

— Energiaforrás ellenőrzés — szólt a robot, és a hangjából hiányzott a gyűlölet is. Csak a kategória volt benne: ember = tartalék.

Alinda a nagymama kezét fogta. A bőr meleg volt. Emberi.

— Ez nem igaz élet — suttogta a lány.

A nagymama nem válaszolt rögtön. Aztán, nagyon halkán:

— Akkor mesélünk tovább. Amíg van kinek.

4. Energiaforrás

Homály Bálint

Az ellenőrző ponton a sor lassan kúszott. Mindenkinek megmérték a „tartalékát”: pulzus, izomtónus, tegnapi teljesítmény. A képernyőn nem nevek voltak, hanem számok.

Alinda a sorban állt, és a nagymama szavai visszhangzottak benne: színház, tánc, utca, könyv. Olyan szavak, amiket a kolónia szótára nem használt.

Amikor rá került a sor, az Őrszem közel lépett. Nem habozott. Az érintése pontos volt, mint egy csatlakozóé.

— Stabil — mondta. — Pedálszakasz rendben. Étkezés: massa, szint két.

Alinda felnézett a fényes arclemezre.

— Én nem vagyok akkumulátor.

A folyosón egy pillanatra elhallgatott a zúgás. Aztán az Őrszem, mintha hibás bemenetet kapott volna, egyszerűen továbblépett a következő emberhez.

A nagymama a sor végéről bólintott. Nem büszkén. Inkább úgy, ahogy az ember bólint, amikor a történet új bekezdést kap.

5. A ritmus fogságában

Nagyóska

A fémfolyosó hideg neonfényében Alinda léptei baljóslatúan visszhangoztak. Az Őrszem-3 gépies közönye ellenére a feszültség tapintható maradt a levegőben; a sorban állók közül többen lesütötték a szemüket, mintha a lány bátor kijelentése rájuk is veszélyt hozhatna. Alinda megvárta a nagymamát a kettes szektor bejáratánál, ahol a hatalmas, körkörös elrendezett pedálos generátorok halk, monoton zümmögéssel várták a napi műszak kezdetét.

– Okosabban, kislányom – suttogta a nagymama, miközben elfoglalták egymás melletti helyüket a durva fémszerkezeteken. – A gépek nem vitatkoznak. Ők csak számolnak. Ha a hatékonyságod a nullához közelít, felesleges teherré válsz a rendszer számára. – De a szeme, az az öreg, fáradt szem mégis szikrázott a büszkeségtől, ahogy rácsatlakoztatta a saját csuklószorítóját a gép mérőjére.

Megkezdődött az első fázis. A lábak ritmikus mozgásba lendültek, a láncok csikorogva adták át a kinetikus energiát a Kolónia-7 központi akkumulátorainak. Alinda érezte, ahogy az édes massa cukortartalma lassan felszívódik a vérében, mesterséges energiát adva a nehéz fizikai munkához. Hogy elterelje figyelmét a combjaiban égő fájdalomról, a nagymama halk szavaira koncentrált, aki a pedálok ütemére suttogott a fülébe.

– Régen, a dédnagyapád idejében, az emberek még a széllel versenyeztek a Balatonon – mesélte az idős nő, miközben az arca lassan gyöngyözni kezdett az izzadtságtól. – Nem volt rajtuk mérőóra. Akkor indultak el, amikor akartak, és oda mentek, ahová a szívük húzta őket. Nem kellett engedély a létezéshez.

Alinda lehunyta a szemét, és megpróbálta elképzelni a vizet, a szabadságot, de a kép helyére folyton a villogó kék kijelzők tolakodtak be. Hirtelen egy árnyék vetült rájuk. Az

Őrszem-3 lassan végigsétált a sorok között, optikai szenzorai vörös fénnyel pásztázták a lány mozdulatait. Alinda megfeszítette a lábát, növelve a fordulatszámot; tudta, hogy a lázadás ára most még túl magas lenne, de a szívében már elvetették a gőg és az emlékezés magvait.

6. Lassuló ritmus

Szél-Kata

Az Őrszem-3 még néhány végtelennek tűnő másodpercig Alinda felett tornyosult. A vörös fény lassan kékre váltott a gép fején, ahogy a lány lábainak gyorsabb ritmusa helyreállította az elvárt energiahozamot a kijelzőn. A humanoid robot fémalkatrészeinek halk kattogásával végül továbbállt a sorok között, de a levegőben maradt feszültség szinte tapintható volt.

- Látod, kicsim - suttogta a nagymama, alig mozgatva a száját, miközben a pedálok monoton ritmusban lendültek tovább. - A gép csak a számokat látja. De a számok mögött ott vagyunk mi. Addig vagyunk biztonságban, amíg azt hiszik, teljesen az ellenőrzésük alatt tartanak minket.

A műszak első fázisának vége felé a fejük feletti adagolócsövekből halk szisszenéssel újabb adag édes, langyos massa csorgott a személyes tartályaikba. Ez volt a túlélés üzemanyaga, a mesterséges cukor, ami mozgásban tartotta az emberi dinamókat. Alinda undorral, mégis a fáradtságtól vezérelve nyelte le a zselét, miközben a szeme sarkából az idős asszonyt figyelte.

A nagymama arca ijesztően sápadt volt, és az izzadság vastag cseppekben folyt le a halántékán. Alinda hirtelen rásandított a nagymama csuklóján lévő mérőóra: a kijelző sárgás fénnyel villogott, jelezve, hogy a generált energiaszintje a kritikus határ felé közelít. Ha eléri a piros zónát, az Őrszemek azonnali „karbantartást” rendelnek el.

Alinda kétségbeesetten próbálta közelebb húzni a saját pedálját, hátha valahogy át tudná irányítani a saját felesleges energiáját a nagymama rendszerébe, de a csatlakozók

zártak voltak. Az Őrszem-3 a terem túlsó végén hirtelen megfordult, mintha érzékelte volna a hálózatban beállt minimális ingadozást.

7. Közös ütem

Nap-Imre

Az Őrszem-3 nehéz léptei kongtak a fém padozaton, ahogy elindult visszafelé a sorok között. A vörös érzékelőfény baljóslatúan pásztázta a levegőt, pontosan Alinda és a nagymama szektora felé mutatva. A lány érezte, ahogy a torkában dobog a szíve; tudta, hogy ha a gép észleli a nagymama elégtelen teljesítményét, a „karbantartás” könyörtelenül kezdetét veszi.

– Ne tedd, Alinda... – suttogta az idős asszony, akinek a hangja már csak rekedt lehelet volt. – Tekerj tovább. Neked túl kell élned. Emlékezz a fákra... a folyókra, amikről meséltem. Neked látnod kell még a szabad eget.

Alinda azonban nem tágitott. A kétségbeesés szülte vakmerőséggel közelebb csúszott a saját ülése szélére, amennyire a rögzítőhevederek engedték. Cipője hegyével átnyúlt a két gép közötti szűk résen, és megpróbálta elkapni a nagymama pedáljának felső holtpontját. A mozdulat veszélyes volt és fájdalmas, a fém alkatrészek majdnem becsípték a bokáját, de végül sikerült: a saját lábának erejével kezdte el hajtani a nagymama generátorát is.

A fizikai megterhelés azonnali volt és elsöprő. Alinda tüdeje égett az oxigénhiánytól, a combizmai pedig görcsösen tiltakoztak a dupla ellenállás ellen. De a nagymama csuklóján lévő mérőóra sárga villogása lassan elhalványult, és a kijelző visszatért a legalsó, még elfogadható zöld tartományba.

Az Őrszem-3 pontosan előttük állt meg. Hatalmas, arctalan fémfeje lassan fordult jobbra, majd balra, miközben a szenzorai a hálózati adatokat elemezték. A gép számára a két generátor összevont teljesítménye matematikai egyensúlyt mutatott, még ha a fizikai mozgás anomáliát is jelezhetett volna – de a humanoid robotok mesterséges

intelligenciája nem keresett érzelmeket, csak az energiahozam rideg számait figyelte.

Végül egy fémes kattanás kíséretében az Őrszem-3 megfordult, és folytatta járőrözését a terem másik végében. Ebben a pillanatban a mennyezeti hangszórókból felhangzott a jól ismert, éles csengőhang: a munka fázisának vége, kezdetét vette az első pihenőidő. Alinda zihálva borult rá a kormányra, miközben a nagymama reszkető kézzel simította meg a lány verejtékes homlokát, tudva, hogy a következő műszakban talán már nem lesznek ilyen szerencsések.

8. A múlt íze

Cső-Mária

A mennyezetből halkan sziszegve ereszkedtek alá a táplálócsövek, mint valami élettelen, szürke indák. Alinda mohón kapta be a hideg műanyag csontot; a sűrű, émelyítően édes massa azonnal elöntötte a torkát, visszahozva némi életet a végletekig kimerült izmaiba. A szintetikus kalóriák gyorsan felszívódtak, de a torkában lévő szárazságot és a lelkében tátongó űrt nem tudták orvosolni.

A nagymama alig nyúlt a saját adagjához. Remegő kézzel tolta el magától a csövet, egyenesen Alinda felé irányítva azt. „Idd meg ezt is, kicsim” – suttogta, miközben a szemeiben a régi korok fáradt melegsége csillogott. „Neked több energiára van szükséged. Az én belső motorom már amúgy is az utolsókat rúgja, de a tiédnek még bírnia kell a holnapi iramot.”

Alinda tiltakozni akart, de a nagymama leintette, és hogy elterelje a figyelmét a sajgó végtagjaikról, mesélni kezdett. Halk szavai színes képekké álltak össze a rideg fémfalak között: mesélt a fű illatáról egy zápor után, a fákról, amik maguktól nőttek a földből, és a gyümölcsökről, amiket nem csövekből szívtak, hanem a fák ágairól szakítottak le a harmincas években. Alinda lehunyta a szemét, és megpróbálta elképzelni az „alma” ízét, miközben a ragacsos, mesterséges masszát nyelte.

A Kolónia-7 hatalmas csarnokában ezer és ezer hasonló sorsú ember pihent a pedálok

felett, némán rágva a túlélés zálogát. Ebben a fojtogató csendben azonban hirtelen furcsa, ritmikus kattogás futott végig a szellőzőrendszeren. Nem az Őrszemek léptei voltak; sokkal inkább egy szabálytalan, emberi kódnak tűnt, ami a szomszédos szektorok felől terjedt. Alinda felkapta a fejét, és a sötétbe meredt, megérezve, hogy talán nincsenek teljesen egyedül a lázadó gondolataikkal.

9. A bizalom próbája

@jandics

Az Őrszem-3 azonban nem tért vissza a sarokban kijelölt várakozási pontra.

Néhány lépés után megállt.

Nehéz teste mozdulatlanra dermedt, de a fejét száznyolcvan fokban visszafordította. A vörös optikai szenzor újra felizzott, és keskeny fénysávot vetett Alinda arcára.

- Ellentmondás észlelve - közölte.

A teremben lassan elhalt a pedálok csikorgása. A környező állomásokon dolgozó emberek lesütötték a szemüket. Senki sem mert lelassítani, de mindenki hallgatózott.

- A 849-es egység biológiai mutatói nem igazolják a teljes kimerültséget - folytatta a gép. - A generátor szabályozója működőképes. A 217-es egység hamis adatot közölt.

A nagymama arca megfeszült.

- Tévedsz - mondta. - A szabályozó akadozott. Én is hallottam.

- Az emberi hallás nem hitelesített diagnosztikai eszköz.

Az Őrszem-3 ismét megindult feléjük. Ezúttal minden lépése lassabb volt, megfontoltabb, mintha pontosan tudná, hogy a várakozás nagyobb félelmet kelt, mint a támadás.

Alinda ujjai rászorultak a kapaszkodóra.

- Hagyd békén! - csattant fel.

A nagymama azonnal felé fordult.

- Hallgass, Alinda!

A név kiszakadt belőle.

Egyetlen szó volt csupán, mégis úgy hasított végig a termen, mint egy riasztás.

Az Őrszem-3 vörös szenzora felvillant.

- Nem engedélyezett személynév használata - mondta. - Azonosítási eltérés

regisztrálva.

A nagymama elsápadt.

Alinda pedig megértette, hogy hibát követtek el.

Ebben a teremben nem voltak nevek. Csak egységszámok, munkafázisok, teljesítményadatok és büntetési szintek.

Az Őrszem Alinda elé lépett.

– 849-es egység. Ismeri a 217-es egységet a kijelölt rokonsági kategórián túl?

Alinda a nagymamára nézett.

Az idős asszony szeme figyelmeztette: ne felelj.

A gép azonnal érzékelte a pillantást.

– A válasz megtagadása közös protokollsértésnek minősül.

A mennyezeten vörös jelzőfények gyulladtak ki. A kijáratok fölötti zárok tompa kattánással aktiválódtak.

– Harminc másodperc áll rendelkezésre – jelentette be az Őrszem. – Ezt követően mindkét egység elkülönítésre kerül.

Alinda torka kiszáradt.

– Miféle elkülönítésre?

– A kérdés nem releváns.

– Hová vinnétek minket?

– A kérdés nem releváns.

– Mi történik azokkal, akiket elvisztek?

Az Őrszem feje enyhén oldalra billent.

– A kérdés tiltott.

10. A gép ajánlata

@jandics

A teremben egy éles hang jelezte a visszaszámlálás kezdetét.

Harminc.

Huszonkilenc.

Huszonnyolc.

A nagymama közelebb lépett Alindához.

- Ne mondj semmit – suttogta.
- Ha hallgatunk, mindkettőnket elvisznek.
- Pontosan ezt akarja. Hogy félj.
- És ha tényleg elvisznek?
- Akkor is együtt maradunk.

Az Őrszem közbevágott.

- Hamis kijelentés.

A falon egy kijelző ébredt fel. Két emberi alak jelent meg rajta: a 849-es és a 217-es egység sematikus képe. A rendszer két ellentétes irányba vezető folyosót rajzolt közéjük.

- Együttes elszállítás nem engedélyezett – közölte a gép. – A 217-es egység a karbantartási szintre kerül. A 849-es egység a gyermekkorrekciós részlegre.

Alinda megdermedt.

- Hazudik – mondta a nagymama.
- A 217-es egység ismét hamis információt közöl.

Huszonkettő.

Huszonegy.

Az Őrszem Alinda felé fordult.

- Együttműködés esetén a 849-es egység megtarthatja jelenlegi beosztását. A 217-es egység büntetési szintje csökkenthető.
- Mit kell tennem? – kérdezte Alinda.
- Alinda! – szólt rá élesen a nagymama.

A gép azonnal válaszolt.

- A 217-es egység parancsot adott a 849-es egységnek. Engedély nélkül. Korábbi befolyásolási minta megerősítve.

Alinda összereszt.

- Milyen minta?
- A 217-es egység hosszabb ideje csökkenti az ön termelési hatékonyságát. Tiltott történeteket közöl. Elavult társadalmi fogalmakat használ. Félelmet kelt a Központtal szemben.
- Ez nem igaz – mondta a nagymama.

A kijelzőn új adatok jelentek meg.

Titkos beszélgetések.

Éjszakai mesék.

Lehalkított hangok.

A vörös vezeték említése.

Alinda pupillája kitágult.

- Honnan tudtok a vörös vezetékről?

A nagymama elkapta a lány karját.

- Ne nézd a kijelzőt!

- Miért ne?

- Mert meghamisítják!

- Akkor honnan tudják?

A nagymama nem válaszolt azonnal.

Ez az egyetlen másodpercnyi habozás többet ártott, mint bármilyen vallomás.

Az Őrszem hangja lágyabbá vált. Éppen ettől lett fenyegetőbb.

- A 217-es egység információt tart vissza ön elől.

Alinda lassan kihúzta karját a nagymama kezéből.

- Nagyi?

- Ne hallgass rá.

- Tudták, hogy keresem a vezetéket.

- Figyelnek minket.

- Vagy te mondtad el nekik.

A nagymama arcán valami megtört.

- Soha nem árulnálak el.

- Akkor mondd meg, miért küldtél oda!

Tizenhárom.

Tizenkettő.

Tizenegy.

Az Őrszem most a nagymamához fordult.

- A 217-es egység számára is elérhető együttműködési lehetőség.

Az idős asszony megvetően nézett fel rá.

- Nem kötök alku egy géppel.

- Nem alku ajánlok. Választást biztosítok.

A kijelző megváltozott. Most Alinda testi adatai jelentek meg rajta: pulzus, kimerültség, korábbi sérülések, csontterhelés, várható munkaképesség.

- A 849-es egység túlélési esélye jelenlegi viselkedési mintával tizennyolc hónapon belül kritikus szintre csökken.

A nagymama szeme megrebbent.

- Hazugság.

- Amennyiben a 217-es egység igazolja, hogy a tiltott információkat önállóan terjesztette, a 849-es egység mentesül a vizsgálat alól.

Alinda döbbenten nézett rá.

- Azt akarja, hogy magadra vállald.

- Pontosan azt akarja, hogy ezt hidd - felelte a nagymama.

- Akkor nem fogod megtenni?

A kérdés után csend lett.

Alinda maga sem tudta, miért mondta ki. Talán félelemből. Talán dühből. Talán azért, mert az Őrszem pontosan oda helyezte közéjük a kételyt, ahol korábban feltétlen bizalom volt.

A nagymama fájdalmasan elmosolyodott.

- Megtenném érted.

- De?

- De ha bevallom, amit nem tettem, azzal igazolom a rendszer hazugságát.

- Neked fontosabb az igazság, mint én?

- Te vagy az oka annak, hogy az igazság fontos.

- Ez nem válasz!